

Opasraportti

HuTK -Tulevaisuudentutkimus 2009-2011 (2009 - 2011)

Tulevaisuudentutkimus

Osoite: Tulevaisuudentutkimus, PL 1000, 90014 Oulun yliopisto

Puhelin: 08-553 3313 (toimisto/opintoasiat), Paivi.Kynkaanniemi@oulu.fi

Faksi: 08-553 3315

www-sivut: <http://www.oulu.fi/hutk/historia/index.html>

Opiskeluoikeus

Tulevaisuudentutkimuksen kurssien järjestäjänä on Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkademia, joka on kansallinen koulutus- ja tutkimusverkosto. Verkostoa koordinoi Turun Kauppakorkeakoulussa toimiva Tulevaisuudentutkimuskeskus.

Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkateмиassa opiskeleminen edellyttää opinto-oikeutta jossakin verkostoon kuuluvassa yliopistossa tai korkeakoulussa. Tulevaisuusopintoja voi sisällyttää vapaasti valittaviin opintoihin. Opiskelija voi suorittaa yksittäisiä opintojaksoja tai muodostaa 25 opintopisteen laajuisen, sivuaineeseen rinnastettavan opintokokonaisuuden.

Opintoneuvonta

Oulun yliopistossa antaa yliopistonlehtori Erkki Urpilainen, puh. 08-553 3305, Erkki.Urpilainen@oulu.fi

Katsaus oppiaineeseen

Tulevaisuuden tutkimisen lähtökohta on monessa mielessä sama kuin yleensäkin yhteiskuntatieteissä: se perustuu tarpeeseemme laajentaa näkyvien moraalisten valintojen määrää ja antaa tarkoitus nykyisyydessä tekemillemme valinnoille. Nuo valinnat kuitenkin ovat aina riippuvaisia menneestä kehityksestä ja meidän aikaisemmista valinnoista. Voidaan ajatella, että joissakin asioissa voimme seurata valintojen ja niiden seurausten jälkiä kauas taaksepäin - ehkä jopa satojen vuosien päähän. Lisäksi meidän nyt tekemämme valinnat ovat aina yhteydessä siihen tietoon, mikä meillä on päätöksentekohetkellä sekä käsitykseemme tulevaisuudesta. Yhteiskunnan ja yksittäisten ihmisten päätöksissä käyttämä informaatio ja tieto ovat omalta osaltaan riippuvaisia sekä historiasta, kulttuurista, arvoista että toimijan oppineisuuden tasosta, luonteesta ja kokemuksesta.

Tulevaisuudentutkimuksen tarkoitus on keksiä, arvioida ja ehdottaa mahdollisia ja todennäköisiä tulevaisuuksia ja auttaa ihmisiä käymään läpi erilaisia päätöksenteossa hyödynnettäviä vaihtoehtoja siitä, minkälaisen tulevaisuuden he haluavat. Tällä tavoin on mahdollista tehdä tehokkaita suunnitelmia helpottamaan parhaan mahdollisen tulevaisuuden toteutumista. Tulevaisuudentutkijat käyttävät työssään hyväkseen muiden tieteenalojen tutkimustuloksia ja keksintöjä hahmottaessaan erilaisia mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuudentiloja, jotka odottavat meitä.

Tulevaisuutta ei voida suoraan tutkia. Se ei ole olemassa nykyisyydessä samalla tavoin kuin nykyisyys ja menneisyys. Sen sijaan se on nykyisyydessä aikomuksina, joita me voimme tutkia. Me voimme tutkia myös sellaisia asioita ja ilmiöitä, jotka vaikuttavat tulevaisuuteen. Tulevaisuus ei ole myöskään ennalta määrätty. Me voimme tutkia vaihtoehtoisia kehityspolkuja niin kauan kun pidämme mielessämme, että erilaisilla lopputuloksilla on eritasoiset todennäköisyydet. Koska on mahdollista vaikuttaa tulevaisuuden laatuun yksittäisillä päätöksillä, on luonnollisesti tärkeää määritellä, minkälaiset valinnat johtavat parhaaseen ja kaikkein hyväksyttävimpään tulevaisuudentilaan. Siksi arvokeskustelut ovat tärkeitä tulevaisuudentutkimuksessa.

Opintokokonaisuudet

Opintokokonaisuus koostuu neljästä opintojaksosta

- 1) 700710P Miten tutkimme tulevaisuutta? 6 op
- 2) 700711P Tulevaisuudentutkimuksen tieteelliset menetelmät 8 op
- 3) 700712P Tieteellisten menetelmien harjoituskurssi 3 tai 8 op
- 4) 700713P Vaihtuvateemainen tulevaisuudentutkimuksen kurssi 3 tai 8 op

Tutkintorakenteisiin kuulumattomat opintokokonaisuudet ja -jaksot

700710P: Miten tutkimme tulevaisuutta?, 6 op

700712P: Tieteellisten menetelmien harjoituskurssi, 3 - 8 op

700711P: Tulevaisuudentutkimuksen tieteelliset menetelmät, 8 op

700713P: Vaihtuvateemainen tulevaisuudentutkimuksen kurssi, 5 op

Opintojaksosten kuvaukset

Tutkintorakenteisiin kuulumattomien opintokokonaisuuksien ja -jaksojen kuvaukset

700710P: Miten tutkimme tulevaisuutta?, 6 op

Voimassaolo: 01.08.2005 -

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Urpilainen, Erkki Juhani

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

6 op

Osaamistavoitteet:

Kurssi tarjoaa perustiedot tulevaisuudentutkimuksesta. Kurssin pääsisältönä ovat tulevaisuudentutkimuksen erilaisen menetelmät sekä tiedonalan historialliset ja filosofiset taustat

Toteutustavat:

Kontakti- intensiivi- ja etäoppimisesta koostuva monimuoto-opetusta

Oppimateriaali:

Opiskelumateriaali on netissä oppimisympäristössä

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Verkkotehtävät ja harjoitustyö

Arviointiasteikko:

0-5

Vastuhenkilö:

Yliopistonlehtori Erkki Urpilainen

700712P: Tieteellisten menetelmien harjoituskurssi, 3 - 8 op

Voimassaolo: 01.08.2005 -

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Urpilainen, Erkki Juhani

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

3 - 8 op

Osaamistavoitteet:

Kurssin tarkoitus on antaa opiskelijoille syvempi ymmärrys tulevaisuudentutkimuksen eri menetelmistä. Tarkoitus on perehtyä yhteen tai muutamaan menetelmään syvällisemmin ja myös oppia kuinka laaditaan tieteellinen tutkimus ja perustellaan metodologisia valintoja.

Toteutustavat:

Kontakti- intensiivi- ja etäoppimisesta koostuva monimuoto-opetusta

Yhteydet muihin opintojaksoihin:

Edellyttää kohtien 700710P ja 700711P suorittamista.

Oppimateriaali:

Opiskelumateriaali on netissä oppimisympäristössä.

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Itsenäinen harjoitustyö.

Arviointiasteikko:

0-5

Vastuuhenkilö:

Yliopistonlehtori Erkki Urpilainen

700711P: Tulevaisuudentutkimuksen tieteelliset menetelmät, 8 op

Voimassaolo: 01.08.2005 -

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Urpilainen, Erkki Juhani

Opintokohteen kielet: suomi

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

8 op

Osaamistavoitteet:

Kurssi antaa valmiudet ymmärtää ja käyttää tulevaisuudentutkimuksen erilaisia menetelmiä ja metodologioita. Opiskelijat tutustuvat esimerkiksi skenaarioprosessiin, delfoi-menetelmään ja pehmeään systeemimetodologiaan

Toteutustavat:

Kontakti- intensiivi- ja etäoppimisesta koostuva monimuoto-opetusta

Yhteydet muihin opintojaksoihin:

Edellyttää kohdan 700710P suorittamista

Oppimateriaali:

Opiskelumateriaali on netissä oppimisympäristössä.

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Verkkotehtävät ja kirjatentti.

Arviointiasteikko:

0-5

Vastuuhenkilö:

Yliopistonlehtori Erkki Urpilainen

700713P: Vaihtuvateemainen tulevaisuudentutkimuksen kurssi, 5 op

Voimassaolo: 01.08.2005 -

Opiskelumuoto: Perusopinnot

Laji: Opintojakso

Vastuuyksikkö: Humanistinen tiedekunta

Arvostelu: 1 - 5, hyv, hyl

Opettajat: Urpilainen, Erkki Juhani

Opintokohteen kielet: suomi

Leikkaavuudet:

ay700713P Vaihtuvateemainen tulevaisuudentutkimuksen kurssi (AVOIN YO) 5.0 op

Voidaan suorittaa useasti: Kyllä

Laajuus:

3 - 8 op

Osaamistavoitteet:

Kurssin tarkoitus on antaa opiskelijoille syvällisempi käsitys tulevaisuudentutkimuksesta.

Toteutustavat:

Tulevaisuudentutkimuksen VerkostoAkademia järjestää yhdessä Tulevaisuuden Tutkimuskeskuksen kanssa vuosittain kesäkurssin kansainvälisen konferenssin yhteydessä. Kurssin opetuksen rakenne noudattaa konferenssin teemoja ja opiskelijoiden odotetaan osallistuvan konferenssin esitelmätilaisuuksiin ja työpajoihin. Kurssin voi suorittaa myös esseellä.

Yhteydet muihin opintojaksoihin:

Edellyttää kohtien 700710P ja 700711P suorittamista.

Suoritustavat ja arviointikriteerit:

Konferenssiin osallistuminen ja essee.

Arviointiasteikko:

0-5

Vastuuhenkilö:

Yliopistonlehtori Erkki Urpilainen